



Representantforslag 65 S

(2011–2012)

fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Trine Skei Grande

Dokument 8:65 S (2011–2012)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Trine Skei Grande om en forpliktende opptrappingsplan for nye rekrutteringsstillinger i FoU-systemet

Til Stortinget

Bakgrunn

Den menneskelige ressurs er den viktigste innsatsfaktoren i et velfungerende forsknings- og innovasjonssystem. Forslagsstillerne viser i denne forbindelse til behovet for å sikre tilstrekkelig antall rekrutteringsstillinger (stipendiat og postdoktor) i FoU-systemet. Forslagsstillerne viser til at det er et stort behov for å sikre nyrekruttering til sektoren grunnet aldersavgang, men ikke minst i forbindelse med økt behov for høykompetent arbeidskraft i samfunnet for øvrig, og for å sikre økt forskningsintensitet i næringslivet. I tillegg til behovet for et tilstrekkelig antall stipendiatstillinger er det, etter forslagsstillerne mening, også svært viktig å legge til rette for mange nok postdokstillinger slik at doktorgradsstipendiater, etter avlagt doktorgrad, har mulighet til å få en stilling ved en utdannings- eller forskningsinstitusjon i påvente av en fast stilling.

Etter forslagsstillerne mening er det nå på høy tid å få på plass en forpliktende opptrappingsplan for nye rekrutteringsstillinger i FoU-systemet, – slik man har hatt tidligere, og slik en arbeidsgruppe, nedsatt av Kunnskapsdepartementet og Universitets- og høyskolerådet, nylig har signalisert at det er behov for.

Tidligere opptrappingsplaner

I St.meld. nr. 35 (2001–2002) Kvalitetsreformen. Om rekruttering til undervisnings- og forskerstillinger

ger i universitets- og høyskolesektoren ble det vedtatt en opptrappingsplan for stipendiater. I St.meld. nr. 20 (2004–2005) Vilje til forskning, som ble lagt frem av regjeringen Bondevik II, het det følgende:

«Regjeringen vil prioritere en fortsatt vekst i doktorstipendiatstillinger. Den gjeldende opptrappingsplanen bør fortsatt legges til grunn, selv om vekstmålet for norsk forskning styrkes. Begrunnelsen for dette er både at opptrappingsplanen er vedtatt nokså nylig, og også at det er viktig å legge realistiske vekstmål til grunn for opptrapping av stillingene. I 2007 vil spørsmålet om videreføring og eventuell justering av opptrappingsplanen bli vurdert.»

Nevnte opptrappingsplan ble ikke videreført av den rød-grønne regjeringen i statsbudsjettet for 2007 – året for det såkalte «hvileskjæret». I etterkant av dette ble det varslet en egen stortingsmelding om forskerrekuttering. Av uvisse grunner gikk den rød-grønne regjeringen bort fra dette, og i den gjeldende forskningsmeldingen, St.meld. nr. 30 (2008–2009) Klima for forskning, ble det heller ikke presentert noen opptrappingsplan for rekrutteringsstillinger. Det rød-grønne flertallet på Stortinget gikk heller ikke inn for utarbeidelsen av en opptrappingsplan eller rekrutteringsstrategi i forbindelse med behandlingen av meldingen, jf. Innst. S. nr. 354 (2008–2009). I nevnte innstilling heter det for øvrig følgende:

«Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre registrerer at Regjeringen heller ikke har prioritert å følge opp den gjeldende forskningsmeldingen med hensyn til forskerrekuttering, og tidligere har avlyst den bebudede stortingsmeldingen om forskerrekuttering – da med den begrunnelse at Regjeringen ifølge Kunnskapsdepartementets nettsider ville se arbeidet med forskerrekuttering i et «bredere perspektiv».

Disse medlemmer merker seg at forskerrekuttering er omtalt på ca. seks sider i den nye meldingen,

men at det ikke presenteres noen som helst forpliktende opptrappingsplan med hensyn til rekrutteringsstillinger. Disse medlemmer har vanskelig for å se hvilket «bredere perspektiv» Regjeringen anlegger med hensyn til denne problemstillingen, annet enn at det neppe kan være snakk om å forplikte seg til noe som helst – noe som synes å være Regjeringens bumerke i forskningspolitikken.»

Forslagsstillerne vil videre peke på at det i statsbudsjettet for 2012 heller ikke er satt av midler til noen nye rekrutteringsstillinger. Dette innebærer at det ikke har blitt bevilget midler til noen nye rekrutteringsstillinger i de tre siste ordinære budsjettbehandlingene. Siden tilleggsproposisjonen i forbindelse med finanskrisen i 2009 har det ikke kommet noen nye stipendiatstillinger fra statlig hold. Sett i lys av at behovet for forskerutdannet personale ved institusjonene er stort og vil øke betydelig i årene som kommer, er dette svært defensivt.

Forslagsstillerne viser i denne forbindelse til at Venstres representanter i inneværende og foregående budsjettbehandlinger har foreslått å bevilge midler til ca. 500 nye stipendiatstillinger, ca. 100 nye postdoktorstillinger og ca. 50 nye nærings-ph.d.-stillinger, forholdsmessig fordelt på offentlige og private institusjoner som i dag har slike stillinger.

Behovet for en ny opptrappingsplan

Nylig la en arbeidsgruppe, nedsatt av Kunnskapsdepartementet og Universitets- og høyskolerådet, frem en rapport med tittelen «Etterspørsel og tilbud av stipendiatstillinger i Norge frem mot 2020»¹. I rapporten, som tar for seg en rekke momenter knyttet til forskerrekruttering og -utdanning, anslås det et behov for 340–400 nye stipendiatstillinger per år i

¹ http://www.regjeringen.no/upload/KD/Vedlegg/Forskning/rapporter/Rapport_stipendiater_2012.pdf

perioden frem til 2020. Størst behov er forventet innen teknologi- og realfagene.

Forslagsstillerne vil understreke at dette bekrefter nødvendigheten av en langsiktig og forpliktende opptrappingsplan på feltet. Videre har forlagsstillerne merket seg at statsråden for forskning og høyere utdanning, Tora Aasland slår fast på Kunnskapsdepartementets nettside at «... vi må vurdere om det trengs en sterkere satsing på stipendiater direkte over statsbudsjettene i årene som kommer, spesielt innen teknologi og realfag» og uttaler at «ekspertgruppa på en velbegrunnet måte viser en realistisk vei framover.»

Etter forlagsstillerne mening er det ingen holdbar løsning å «vurdere» en sterkere satsing på stipendiater over statsbudsjettet og avvente en eventuell opptrappingsplan til den nye forskningsmeldingen legges frem i 2013, og som sannsynligvis tidligst vil få budsjetteffekt i 2014. En slik opptrappingsplan bør legges frem snarest for Stortinget, og senest i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2013. På denne måten kan en sikre tilfredsstillende kontinuitet og forutsigbarhet i rekrutteringen til FoU-systemet. Opptrappingsplanen bør minimum være i tråd med anbefalingene fra forannevnte arbeidsgruppe, og dekke behovet for flere stipendiatstillinger, postdoktorstillinger og nærings-ph.d.-stillinger.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen legge frem en forpliktende opptrappingsplan for nye rekrutteringsstillinger (stipendiat, postdoktor og nærings-ph.d.) i FoU-systemet snarest, og senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2013.

28. februar 2012